

18.43x24.81	1/6	עמוד 56	FORBES	28/02/2020	72417594-9
המכללה האקדמית כנרת - 13300					

מפת המכללות

צמיחתן של המכללות האקדמיות שינתה את פני האקדמיה בישראל והפכה את שוק הלימודים הגבוהים בעשור האחרון לתחרותי ומורכב מאי פעם • המוסדות השונים מנסים להתבלט באמצעות גיוס סגל נוצץ, מבחר מסלולים גדול וגם תוכניות לימוד ייחודיות • אלה הן 10 המכללות המובילות בישראל

18.43x25.32	2/6	עמוד 57	FORBES	28/02/2020	72417595-0
המכללה האקדמית כנרת - 13300					

בשנים האחרונות אנחנו עדים לשינויים רבים שעוברים על עולם האקדמיה - החל בצורת הלמידה (חלק מהמוסדות האקדמיים כבר פנו ללמידה או השלמת למידה מקוונת), דרך שינויים דמוגרפים שמתבטאים בעלייה מתמדת במספר הסטודנטיות ובמספר הסטודנטים הערבים במוסדות ועד עלייה במגוון מסלולי הלימוד. כוחו העולה של המכללות בעולם האקדמי, אחראי להרבה מהשינויים הללו. בשנה החולפת החלו את לימודיהם לקראת תואר אקדמי כ־268 אלף סטודנטים, מתוכם כ־107 אלף עשו זאת במכללות

18.14x23.49	3/6	עמוד 58	FORBES	28/02/2020	72417596-1
המכללה האקדמית כנרת - 13300					

האקדמיות (המתוקצבות, הלא מתוקצבות והמכללות לחינוך).

מתוך כ-79 אלף מקבלי התארים בשנה האחרונה, כ-40 אלף למדו באוניברסיטאות וכ-39 אלף למדו במכללות.

המספרים מלמדים על ירידה של 4.7% בקבלת תארים באוניברסיטאות, אל מול עלייה של 12.5% במכללות לחינוך ו-2.3% במכללות האקדמיות. מתחילת העשור הקודם נרשמה עלייה של לא פחות מ-29.4% בקרב מקבלי התארים במכללות.

בניגוד לאוניברסיטאות, שהן גופים דומים פחות או יותר, כשמדברים על מכללות השונות גדולה מאוד: ישנן מכללות ענק עם אלפי סטודנטים ועשרות מסלולי לימוד, כמו המכללה למנהל, הקריה האקדמית אונו (שלא נכנסה השנה אל העשירייה המובילה, לפי הקריטריונים שנבדקו) והמרכז הבינתחומי (האחרון אף קיבל מעמד של אוניברסיטה פרטית, אך בשלב זה מעניק תארי דוקטור רק במשפטים, ולכן נכלל ברשימת המכללות). לעומתן ישנן מכללות קטנות המונות מאות בודדות של סטודנטים (כמו למשל המרכז האקדמי שלם, המונה רק כ-170 סטודנטים, אך זכה לציונים גבוהים מאוד בסקר הסטודנטים האחרון). ישנן מכללות המקיפות את כלל תחומי הלימוד וכאלה המתמחות בתחום מסוים, כמו חינוך, הנדסה או אומנות.

השונות הזו מקשה מאוד על דירוג המכללות לפי פרמטרים אחידים, ולכן, השנה אנו לא מציגים דירוג – אלא את רשימת 10 המכללות המובילות בישראל, תוצר שקלול של מספר פרמטרים: היצע תוכניות הלימוד והסגל האקדמי (כולל תוכניות ייחודיות), מגמת העלייה או הירידה בהרשמת סטודנטים חדשים למוסד, תוצאות מבחני לשכת עורכי הדין, תוצאות סקרי שביעות הרצון שערכה התאחדות הסטודנטים ופרמטרים של גיוון (כגון שילוב נשים ומיעוטים).

אחד הפרמטרים, כאמור, הוא סקר שעורכת מדי שנה התאחדות הסטודנטים ובוחן את שביעות הרצון של הסטודנטים מהמוסד שבו הם לומדים. מי שמתבלטות לטובה בסקר האחרון (2019) הן המרכז האקדמי שלם (ציון של 4.46 מתוך 5), המכללה האקדמית אשקלון (4.28), המכללה האקדמית אחוה (4.27), האקדמית נתניה (4.26) והמרכז האקדמי פרס (4.15).

מלבד שביעות הרצון, בוחן הסקר גם את תחושת "שיפור הכישורים" אצל הסטודנטים

מרבית המכללות מתגאות בצוות אקדמי מוביל, במגוון רחב של תחומי לימוד ובשילוב של טכנולוגיות חינוך שונות. אך אחת הדרכים המובילות להתבלט בתוך התחרות הגדלה והולכת היא הצגה של מסלולים ייחודיים

18.02x25.06	4/6	עמוד 59	FORBES	28/02/2020	72417597-2
המכללה האקדמית כנרת - 13300					

10

המכללות המובילות בישראל

האקדמית נתניה

שנת הקמה: 1994
סטודנטים: כ-4,000

המרכז הבינתחומי *

שנת הקמה: 1994
סטודנטים: כ-8,000

המרכז האקדמי פרס

שנת הקמה: 2006
סטודנטים: כ-4,000

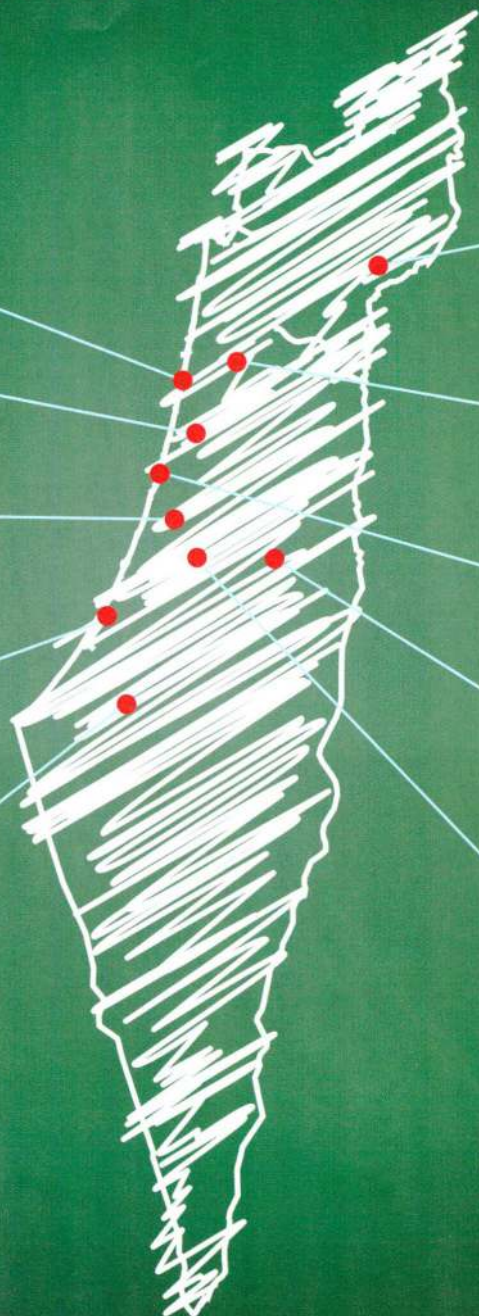
המכללה האקדמית אשקלון

שנת הקמה: 1965
סטודנטים: 5,600

המכללה האקדמית ספיר

שנת הקמה: 1963
סטודנטים: 8,500

* המרכז הבינתחומי הוכר ב-2018 כאוניברסיטה פרטית, אך מעניק תארי דוקטור רק במשפטים

17.85x24.21	5/6	עמוד 60	FORBES	28/02/2020	72417598-3
המכללה האקדמית כנרת - 13300					

ייחודיים במדעי המחשב עם דגש על סייבר, בעיצוב חרשנות ויוזמות, בפסיכולוגיה של הספורט ובמנהל העסקים בדגש על אימפקט, אם למנות רק כמה.

בקריה האקדמית אונו שמים דגש על ייחודיות הסטודנטים והקימו מספר תוכניות לשילוב סטודנטים בעלי מוגבלויות. תוכנית 'קשב באקדמיה' לאנשים בעלי הפרעות קשב היא אחת מהן. תוכנית 'כפיר' המיועדת לאנשים על הספקטרום האוטיסטי, היא דוגמה נוספת.

המרכז האקדמי רופין מנצל את קרבתו לים ומציע לכ-5,000 הסטודנטים שלו, בנוסף לכ-20 מסלולי הלימוד הרגילים, מסלול ייחודי – "הים והסביבה הימית כמקור לפיתוח מדעי, כלכלי וחברתי". זאת, לצד מסלול לימוד ייחודי נוסף המתמקד בהגירה ושילוב חברתי.

המבוקשים החדשים

מבחינת פילוח מקצועות למידה, המגמה בעולם האקדמיה בישראל ברורה – הסטודנטים פונים למקצועות הריאליים, כשתחום ההנדסה הוא הנפוץ ביותר בישראל מאז שבשנת תשע"ח עקף

ואת "איכות סביבת הלימוד". גם בפרמטרים אלה מתבלטת אותה החמישייה.

רק אצלנו

מרבית המכללות מתגאות בצוות אקדמי מוביל, במגוון רחב של תחומי לימוד ובשילוב של טכנולוגיות חינוך שונות כמו קורסים אונליין ומרכזי חרשנות. כמובן, שככל שהמכללה גדולה ועשירה יותר, כך היא יכולה להציע מבחר גדול יותר של מסלולים וארסנל מרצים נוצץ יותר. אך אחת הדרכים המובילות להתבלט ולמשוך את תשומת לב הסטודנטים בתוך התחרות הגדלה והולכת היא הצגה של מסלולים ייחודיים – כאלה שניתן ללמוד רק באותו המוסד.

כך למשל, המרכז הבינתחומי הרצליה כולל לא פחות מ-10 בתי ספר ושלל מרצים בעלי שם. אך לצד זאת, הוא מציע גם מספר מסלולים ייחודיים, כמו תואר ראשון ביזמות ותואר שני באינטראקציות אדם-טכנולוגיה.

במכללה למנהל מתגאים בכך ש-9,000 הסטודנטים שלהם נהנים מכ-50 תוכניות לימוד לתואר ראשון ושני, אך מציעים גם מסלולים

הסטודנטים פונים למקצועות הריאליים, כשתחום ההנדסה הוא הנפוץ ביותר בישראל מאז שבשנת תשע"ח עקף לראשונה את לימודי מדעי החברה. בתחום מדעי המחשב נרשם זינוק של 80% במספר הסטודנטים בתוך עשור

המרכז הבינתחומי, תוכניות יזמות ייחודיות • צילום: עמית גירון

18.51x22.2	6/6	עמוד 61	FORBES	28/02/2020	72417599-4
המכללה האקדמית כנרת - 13300					

**הסטודנטים
פונים למקצועות
הריאליים,
כשתחום ההנדסה
הוא הנפוץ ביותר
בישראל מאז
שבשנת תשע"ח
עקף לראשונה
את לימודי מדעי
החברה. בתחום
מדעי המחשב
נרשם זינוק של
80% במספר
הסטודנטים
בתוך עשור**

ירידה של כ-20% עד 25% במספר הסטודנטים לעומת תחילת העשור הקודם.

יחד עם זאת, תואר במשפטים הוא עדיין אחד התארים הנחשקים – ובמציאות הזו קבלת תעודת עורך דין היא משימה מאוד לא פשוטה. לא מעט מכללות מציעות מסלול במשפטים ומבטיחות הכנה מיטבית של הסטודנטים לקראת המשוכה הגבוהה של מבחני לשכת עורכי הדין.

סקירת התוצאות מעניקה פרמטר נוסף לשקלול איכות המכללה. במבחני ההסמכה האחרונים של הלשכה, שהתקיימו בדצמבר האחרון, התבלט המרכז הבינתחומי, כש-85% מתוך 284 הנבחנים שלו עברו (88% בניסיון הראשון). אם מתבוננים על אחוז העוברים מבין המכללות, מכללת ספיר ממוקמת במקום השני והמכללה למנהל במקום השלישי.

מגוונים יותר

אחד השינויים המשמעותיים שהביאה צמיחתן של המכללות הוא שילוב גדל והולך באקדמיה של אוכלוסיות שייצוגן בה היה דל לאורך השנים. אחת הסיבות לכך היא הפריסה של המכללות ברחבי הארץ – הן במרכז והן בפריפריה. כך, על פי נתוני המל"ג פיתוח המכללות הביא לגידול משמעותי במספר הלומדים במוסדות אקדמיים במחוזות דרום וצפון, כאשר בשנה החולפת כ-24% מהסטודנטים לתואר ראשון למרו במוסדות הלימוד הקיימים במחוזות אלה (9.7% במחוז הצפון ו-14.6% במחוז הדרום). מספר הלומדים במחוז הצפון גדל כמעט פי שלושה בהשוואה לתחילת שנות ה-2000.

בחנו את שילובן במכללות של שתי אוכלוסיות – נשים וערבים – ודגמנו את ההפרש באחוז ההשתתפות בין השנה החולפת וזו שלפניה. המדר, שמצביע במידת מה על גיוון אוכלוסיית הסטודנטים ועל האטרקטיביות של המכללה בעיני שתי אוכלוסיות אלה, נכנס גם הוא כמרכיב בקביעת טיב המכללה.

העלייה הגבוהה ביותר בקרב סטודנטים מהמגזר הערבי נרשמה במרכז האקדמי למשפט ולעסקים ברמת גן, ומיד אחריו במרכז האקדמי שלם ובמרכז האקדמי פרס. בולטות גם המכללה האקדמית אשקלון והאקדמית נתניה.

בהתבוננות על אוכלוסיית הנשים, מצטיינים המרכז האקדמי שלם, המכללה האקדמית אחוה והמרכז האקדמי רופין, כמי שהגדילו את אחוז הסטודנטיות הנשים. ①

הסטודנטים בתוך עשור. בשנת תשע"ט (2019) קרוב ל-17 אלף סטודנטים למדו מדעי המחשב, מתמטיקה וסטטיסטיקה לעומת קצת יותר מ-9,000 בשנת תש"ע (2010). למעשה, אחד מכל ארבעה סטודנטים בישראל לומדים בתוכניות השונות של תחומי ההנדסה, מדעי המחשב והמתמטיקה.

את הסטטיסטיקה הזאת ניתן לראות בבירור בהפרש הנרשמים בשנים האחרונות למכללות. ממוצע ההפרש הגדול ביותר בנרשמים בין שנת תשע"ו לתשע"ח נרשם במכללה האקדמית להנדסה סמי שמעון, המתמחה בהנדסה על שלל גווניה. הנתון החריג ראוי לציון, אך הוצא מחישוב מגמת הגידול – פרמטר נוסף ששוקלל בגיבוש רשימת המכללות המובילות – בשל הסחף העצום שנרשם לעבר מקצועות ההנדסה בשנים האחרונות.

בפרמטר זה התבלטו במיוחד המכללה האקדמית אשקלון (עלייה של 320 במספר הנרשמים), המרכז האקדמי פרס (עלייה של 207) והאקדמית כנרת (עלייה של 187).

התעצמות תחומי ההנדסה אמנם הגיעה על חשבון דעיכה ב"תחומים החמים" של שנות ה-2000 – משפטים ומנהל עסקים – שרשמו

המכללה למנהל
סיור והשקעות איתמקס
צילום: רון טומלברג